

להזמין (או באשטעלין) קניית חמץ בפסח אלל נכרים באופן שלא ישלחו לו את החמץ עד לאחר החג

חמץ בפסח אסור בהנאה ובצ"י, אלל בנדון זה אין כאן לא הנאה בפסח, וגם אין עליו עדיין צעלות שיעבור על צ"י. ומה שיש לדון כאן הוא אם יש בזה משום רוחה בקיומו.

והנה ענין זה מקורו בגמ' עבד"י (סג:), ונחלקו הראשונים אם חומרא זו רק שייכת בעבד"י וביי"נ או אף בחמץ [עי' שדי חמד סוף ח"ד]. בשו"ע או"ח סי' ת"נ ס"ז פסק המחבר להחמיר כדעת הטור שנוהג אף בחמץ. אכן שמה המדובר הוא במשכיר כלי באמצע הפסח לנכרי וכו', והרי הוא (מכח מאי דרוצה בקיומו) נהנה מן החמץ בפסח. אכן במשכיר לו הכלי קודם הפסח, עיי"ש במשנ"צ צבה"ל שיש סוברים שזה מותר, (עיי"ש מש"כ שיש צ' גרסאות בס' האגור). ואפילו לדעת המחמירים שמה, עיי"ש שו"ע (סי' תמ"ח ס"ד) שרשאי הישראל לומר לנכרי בע"פ שיקנה ממנו הרבה חמץ עכשיו, כי הוא ירצה לקנות ממנו בחזרה לאחר הפסח, ועיי"ש במשנ"צ (ס"ק כ"ג) שהאחרונים כתבו דרשאי אפילו להבטיח להנכרי שיחזור ויקנה ממנו ויתן לו ריות, הרי דאין כאן בכה"ג צע"א של רוחה בקיומו, דכל האיסור של רוחה בקיומו הוא מפני שזה נחשב כנהנה, והנאה דממילא תמיד מותרת, ורק אסור לעשות מעשה המהנה [וזהו הנחת כל הסוגיא דפסחים (כה:)] הנאה הצאה לאדם בע"כ, וקודם הפסח בשעה שמוכר את חמצו להנכרי ומבטיחו וכו' הרי אז מותר ליהנות מן החמץ, ובפסח הרי הישראל רק רוחה בקיומו בשו"ת, ואין בזה צע"א. ושאלה זו ממש נמצאת בשו"ת מהר"ם שיי"ק (או"ח סי' רכ"ה), הו"ד בקצרה בשד"ח (במערכת חמץ ומנה, סי' א' אות י"ד), אם מותר להזמין חמץ בחולו של מועד אלל הנכרי, ולצסוף הכריע להקל על פי תשובת שער אפרים דאין לאסור ברוצה בקיומו אלל באופן שעושה מעשה בגוף האיסורי הנאה.

[אלל במשכיר כליו לנכרי לפני הפסח שיצטל בהם הנכרי בפסח, הרי הנכרי עושה מעשה בפסח בכליו של הישראל וברשותו של הישראל המשכיר, באופן שהישראל נהנה מן החמץ, שאם ישפך החמץ יצקע הכלי, ולכן יש שמה דעה האוסרת, כי הרי הנכרי עושה מעשה בפסח בגופו של החמץ. אך בגידון דידן לכו"ע שרי.]

ובשמומיינים את החמץ בחוש"מ נריכים לדקדק שלא לקחת מאכל מסוים שצחנות של הנכרי ולצקש ממנו שימכרנו לו לאחר החג, דזה ממש עושה מעשה בגוף החמץ בפסח ואסור מטעם רוחה בקיומו, אלל לצקש דרך הטלפון (או האינטרנט) שישלח לו לביתו ביום מסוים לאחר הפסח, ולצקש מהם שלא יקדימו לשלחו.

ובאם כן יקדימו לשלחו ויגיע לבית בפסח, אף שחזרו של אדם קונה עבדו אפילו שלא מדעתו, אך אינו קונה לו בעל כרחו, (תוס' פ' חוקת הבתים. כלומר חוץ מגט אשה).

ובאם יכניסו את קופסת החמץ מן המרפסת אל תוך הבית בפסח, נוסף על צעיית טלטול מוקצה שיש בדבר, [אשר את זה אפשר לפתור ע"י טלטול צרגליו לפי המשנ"צ], כבר יהי' בזה משום רוחה בקיומו. וכן אם הניחו UPS את קופסת החמץ על המרפסת בפסח, והתחילו גשמים יורדים, ואני מכסה את הקופסא בכיסוי של פלסטיק כדי שלא יתקלקל, הרי אף בכה"ג יש כאן רוחה בקיומו בקו"ע, דקיי"ל כדעת הטור שאסור. ונריכים להזהיר את כל בני הבית, הקטנים עם הגדולים, על כך, שלא יכניסו וכו' וגם לא יכסו וכו'.